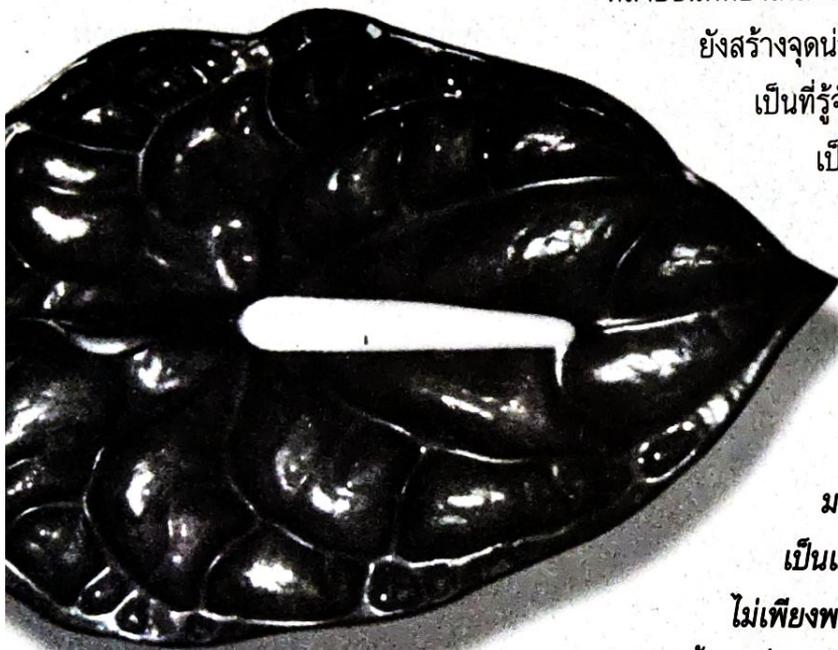

หน้าวัวในโรงเรือนต่างประเทศ

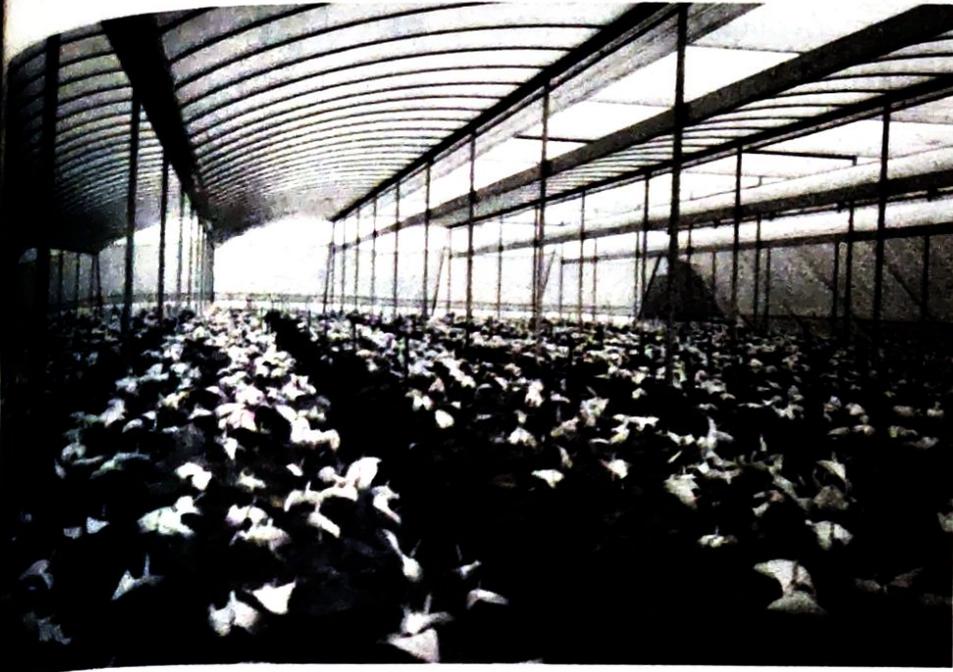
หน้าวัวในป่าสนเขตภาคเหนือของบ้านเรา

กระแสของไม้ดอกไม้ประดับในบ้านเราดูเหมือนจะลดความแรงลงไปเมื่อเทียบกับช่วงหลายปีที่ผ่านมายุคที่เศรษฐกิจเฟื่องฟูเหลือเกิน แต่ถึงกระนั้นก็มีไม้ดอกไม้ประดับที่ยังเคลื่อนไหวอยู่โดยเฉพาะกลุ่มไม้ดอกไม้เมืองร้อนที่ความร้อแรงของสียังสร้างจุดน่าสนใจในตัวได้เสมอ ไม้ดอกไม้เมืองร้อนที่บ้านเราพอจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในตลาดโลกก็คือกล้วยไม้และกลุ่มเคอร์คูมาหรือปทุมมาที่เป็นผู้ส่งออกที่สำคัญอยู่ ไม้ดอกไม้เมืองร้อนที่มีบทบาทในตลาดโลกอีกชนิดเห็นจะเป็นหน้าวัวที่ขณะนี้ตลาดอยู่ในมือของประเทศเมืองหนาวอย่างเนเธอร์แลนด์เจ้าแห่งไม้ดอกไม้ประดับของโลก บ้านเราเองเพิ่งจะให้ความสนใจกับไม้ดอกไม้เมืองร้อนเมื่อไม่นานมานี้และดูเหมือนว่าปัจจุบันจะเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับความนิยมมากชนิดหนึ่งของวงการไม้ดอกไม้ประดับบ้านเราซึ่งมองศักยภาพในหลายๆ ด้านแล้วบ้านเราเองมีโอกาสน้อยที่จะเป็นแหล่งผลิตหน้าวัวป้อนตลาดโลกแม้ปัจจุบันปริมาณการผลิตจะไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศแต่ปริมาณการผลิตที่ขยับมากขึ้นน่าจะที่เราจะคิดพัฒนาและผลักดันไม้ดอกไม้ชนิดนี้ ด้วยศักยภาพที่มีอยู่ก็จะเสนอตัวเข้ามาเป็นผู้ผลิตได้ มาช่วยกันพิจารณาว่าเราจะร่วมพัฒนาและผลักดันดอกไม้ชนิดนี้ได้อย่างไรบ้างและเรามีโอกาสไม่น้อยแค่นั้นที่จะเสนอตัวเป็นผู้ผลิตป้อนสู่ตลาดโลก

มองศักยภาพของหน้าวัว... ในตลาดโลก

เมื่อเทียบกับไม้ดอกไม้ประดับในตลาดแล้วหน้าวัวถือว่ายังไม่กว้างขวางมากนักปลูกทั่วโลกที่ปลูกในเชิงการค้าคาดว่ามียูเพียง 3,200 ไร่เท่านั้น นับเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับไม้ดอกไม้เมืองหนาว แต่แม้หน้าวัวจะก้าวเข้าสู่วงการไม้ดอกไม้ประดับโลกด้วยระยะ

หน้าวัวในวันนี้ได้ก้าวมาเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งของโลก

ไม่นานนักแต่ก็ก้าวได้ค่อนข้างเร็ว ปัจจุบันหน้าวัวอยู่ในอันดับที่ 12 ในตลาดประมูลเนเธอร์แลนด์

สหรัฐอเมริกา ถือเป็นประเทศแรกที่บุกเบิกหน้าวัวในตลาดโลก โดยมีแหล่งผลิตใหญ่อยู่ที่ฮาวายในปี 2529 ที่มีพื้นที่ปลูกหน้าวัว 1,100 ไร่ ให้ผลผลิตมากกว่า 24 ล้านดอก มูลค่าการขายส่ง 248 ล้านบาท แต่หลังจากนั้นการผลิตหน้าวัวที่นี้ก็ลดลงมากเนื่องจากการระบาดของโรคใบไหม้จากเชื้อแบคทีเรียในปี 2535 จนถึงปัจจุบันเหลือพื้นที่ปลูกเพียง 607 ไร่ ให้ผลผลิต 10 ล้านดอก มูลค่าขายส่ง 160 ล้านบาท ตลาดใหญ่ของหน้าวัวที่นี่คือญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นให้ราคาต่อดอกสูงและนิยมใช้ไม้ดอกเมืองร้อน อย่างไรก็ตามคุณ-โอพารมองว่าศักยภาพการผลิตหน้าวัวของฮาวายมีไม่มากนักในปัจจุบันเนื่องจากไม่สามารถควบคุมโรคใบไหม้ที่ระบาดอย่างหนักได้ แปลงที่ปลูกเป็นการค้าในปัจจุบันจะเป็นแปลงพื้นฟูเสียส่วนใหญ่

เนเธอร์แลนด์ แม้จะจับหน้าวัวหลังอเมริกาแต่ปัจจุบันถือเป็นผู้นำทางด้านของเทคโนโลยีการผลิตและการตลาดและเนเธอร์แลนด์ก็ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ทำให้หน้าวัวเป็นที่รู้จักและแพร่หลายในตลาดโลก ปัจจุบันประมาณว่ามีการผลิตหน้าวัวไม่น้อยกว่าปีละ 30 ล้านดอก เนื้อที่ปลูกประมาณ 600 ไร่ หน้าวัวที่นี่จะปลูกในโรงเรือนกระจกทั้งหมดเนื่องจากสภาพอากาศหนาวเย็นแต่หน้าวัวเป็นไม้เมืองร้อน ตลาดที่สำคัญของเนเธอร์แลนด์คือประเทศในแถบยุโรปตะวันตกโดยเฉพาะเยอรมัน รองลงมาคืออิตาลี ฝรั่งเศส บางส่วนส่งเข้าตลาดเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์

มอริเชียส ประเทศที่เป็นเกาะเล็ก ๆ ในมหาสมุทรอินเดียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งผลิตหน้าวัวที่สำคัญโดยมีพื้นที่ปลูกประมาณ 450 ไร่ ในปัจจุบัน ส่งออกทั้งในยุโรปโดยเฉพาะฝรั่งเศส อเมริกา และญี่ปุ่น

ไต้หวัน เป็นอีกประเทศที่นิยมชมชอบหน้าวัว โดยมีพื้นที่ประมาณ 300-400 ไร่ แต่คาดว่าพื้นที่ปลูกคงจะไม่ขยายตัวเพิ่มอีกมากนักเนื่องจากมีปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์พันธุ์ซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครองทำให้ประเทศที่เป็นเจ้าของพันธุ์ไม่ยอมขายพันธุ์ให้กับไต้หวัน หน้าวัวในไต้หวันจึงมีแต่พันธุ์เก่า ๆ เท่านั้น

ฟิลิปปินส์ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 35 ไร่ เน้นส่งเข้าญี่ปุ่นเป็นหลักทดแทนผลผลิตของฮาวายที่ลดลง นอกจากนี้ก็มีการผลิตในประเทศแถบแคริบเบียนอีกประมาณ 250 ไร่ ในประเทศตรินิแดด โดมินีกัน จาไมกา

สำหรับส่วนแบ่งตลาดของไม้ตัดดอกเมืองร้อนในตลาดไม้ตัดดอกโลกคาดว่า มีเพียง 3% (1997) ประมาณว่าขนาดตลาดหน้าวัวจะมีประมาณ 500 ล้านบาท/ปี

ตลาดหน้าวัวที่สำคัญของโลกนั้นยังมีอยู่ไม่มาก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ซึ่งส่วนใหญ่นำเข้าจากมลรัฐฮาวายและมีส่วนนำเข้าจากแถบแคริบเบียนและอเมริกาใต้ ยุโรปเป็นอีกตลาดที่สำคัญส่วนใหญ่อยู่ในเยอรมัน ฝรั่งเศสและอิตาลี ช่วงที่ผ่านมากความต้องการหน้าวัวและราคาดอกหน้าวัวในตลาดยุโรปค่อนข้างคงที่โดยหน้าวัวคุณภาพดีจะมาจากเนเธอร์แลนด์เป็นหลัก ตลาดยุโรปจะนิยมหน้าวัวดอกสีแดงมากที่สุด (40.3%) รองลงมาเป็นสีชมพู (15.3%) สีขาว (12.8%) สีส้ม (11.7%) โอบาเกะ (8.1%) ที่เหลือเป็นสีอื่น ๆ (ข้อมูลจากตลาดประมูลเนเธอร์แลนด์)

ญี่ปุ่นเป็นอีกตลาดที่บริโภคหน้าวัวมาก ปริมาณการนำเข้าดอกหน้าวัวใน

ปี 2537 ประมาณ 9.5 ล้านดอก โดยส่วนใหญ่นำเข้าจากมอริเชียส มีจากฮาวายบางส่วน อีกส่วนนำเข้าจากฟิลิปปินส์ซึ่งเริ่มมีส่วนแบ่งตลาดมากขึ้นในญี่ปุ่น

หน้าวัวในเมืองไทย

ขยายตัวแค่ไหน

คุณโอพาร พิทักษ์ หัวหน้ากลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ กรมส่งเสริมการเกษตร

“คุณโอพาร พิทักษ์”

หัวหน้ากลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ กรมส่งเสริมการเกษตรให้ข้อมูลว่าความจริงแล้วบ้านเรามีการปลูกหน้าวัวมานานแล้วน่าจะไม่น้อยกว่า 7-8 ปีมาแล้ว แต่พื้นที่ปลูกช่วงนั้นมีเพียง 20 ไร่ เท่านั้น หน้าวัวในบ้านเราเพิ่งจะมีการขยายตัวอย่างชัดเจนเมื่อ 2-3 ปีมานี้เองซึ่งเป็นช่วงที่ไม้ดอกชนิดนี้เริ่มเติบโตในตลาดโลกนั่นเอง ปัจจุบันคาดว่าพื้นที่ปลูกประมาณ 60-70 ไร่หรือ

ประมาณ 6-7 แสนต้น (8,000-10,000 ต้น/ไร่) ในจำนวนนี้เป็นพันธุ์ดั้งเดิมอยู่ประมาณ 1 แสนต้นหรือ 10 ไร่ พันธุ์ลูกผสมประมาณ 5-6 แสนต้น เป็นต้นที่ให้ผลผลิตแล้วประมาณ 3 แสนต้น และคาดว่าจะการขยายพื้นที่ปลูกหน้าวัวจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในสวนเดิมและสวนใหม่ซึ่งสวนหน้าวัวส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสวนใหม่เกือบทั้งหมด อาจจะเคยปลูกไม้ดอกชนิดอื่นมาก่อนหรือเพิ่งเข้าสู่การก็มี พันธุ์หน้าวัวส่วนใหญ่ก็จะสั่งซื้อผ่านศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์พืชสวนกระบี่ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีของผู้ปลูกเลี้ยงหน้าวัวในบ้านเรา

แหล่งผลิตหน้าวัวในบ้านเราค่อนข้างกระจุกกระจายพอสมควรซึ่งอาจจะเพราะหน้าวัวสามารถปลูกได้ดีในสภาพแวดล้อมของเมืองไทย สวนใหญ่ๆ (มีจำนวนต้นมากกว่า 1 หมื่นต้นขึ้นไป) ในปัจจุบันมีอยู่ไม่น้อยกว่า 10 ราย กระจายอยู่ในหลายจังหวัดคือสงขลา นครศรีธรรมราช ชุมพร เลย นครราชสีมา เชียงราย กระบี่ ส่วนที่เป็นสวนขนาดกลางและย่อยรวมแล้วน่าจะเกือบ 100 ราย

ในส่วนของตลาดนั้นคุณโอพารมองว่าปัจจุบันยังไม่มีปัญหาการตลาดเนื่องจากปริมาณยังไม่มาก ราคาขายในปัจจุบันไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตลาดของแต่ละราย แต่โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 20-30 บาท/ดอก ซึ่งถือเป็นราคาที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับราคาขายในตลาดโลกที่ราคาเพียง 12-15 บาท/ดอกเท่านั้นถ้าคุณภาพดอกปานกลางเหมือนของเรา แต่ถ้าเป็นดอกคุณภาพสูงราคาจะเป็น 25-30 บาท/ดอก ดังนั้นถ้าหน้าวัวของเรา

พัฒนาไปถึงระดับส่งออก นั่นหมายความว่าราคาของดอกจะต้องสูงกว่านี้หรือต้องพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นจึงจะสามารถขายในราคาเท่าเดิมได้

มองหน้าวัว

มีศักยภาพสูง ในเมืองไทย

ในทัศนะของคุณโอพาร พิทักษ์ แล้วมองว่าหน้าวัวนับเป็นไม้ดอกไม้ที่มีความน่าสนใจและศักยภาพสูงในตัวเองเนื่องจากเป็นไม้ที่มีสีสันรุนแรงหลากหลายขณะที่ยังมีลูกเล่นในส่วนของพันธุ์อีกมากในแง่ของการใช้งานแล้วหน้าวัวก็จัดได้สวยในมุมที่ไม่อื่นไม่สามารถจัดได้โดยเฉพาะเวทีหรือไฟเดียมซึ่งหน้าวัวจัดให้ตระการตาได้อย่างยากที่จะหาไม้อื่นเทียบได้ นอกจากนี้หน้าวัวยังเป็นไม้ที่มีอายุการปักแจกันค่อนข้างนานประมาณ 35-40 วันถ้ามีการจัดการที่ดี แม้ไม่ได้ทำอะไรเลยยังอยู่ได้นานถึง 15 วัน หน้าวัวจึงเป็นไม้ที่มีศักยภาพสูงในเมืองไทยทั้งในด้านของการผลิตซึ่งบ้านเราค่อนข้างพร้อมในเรื่องของสภาพแวดล้อมเนื่องจากหน้าวัวเป็นไม้เมืองร้อนจึงไม่ต้องปรับปรุงสภาพแวดล้อมมากนักดังนั้นจึงได้เปรียบประเทศเมืองหนาวซึ่งต้องผลิตในโรงเรือนกระจกอย่างเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ในส่วนของเทคโนโลยีการผลิตเราก็ถือว่าพร้อมในระดับหนึ่งขณะเดียวกันเราก็มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาการผลิตให้สูงขึ้นในอนาคต ในเรื่องของตลาดซึ่งเป็นแหล่งรองรับผลผลิตที่สำคัญเราก็มีการใช้

ประเทศอยู่แล้วในระดับหนึ่งและปริมาณการผลิตในปัจจุบันยังถือว่าไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดจึงทำให้ราคาดอกหน้าวัวยังสูงอยู่และป้อนตลาดบนเป็นหลัก เช่น ร้านดอกไม้ โรงแรม ปัจจุบันบางสวนเริ่มมีการส่งออกบ้างแล้วโดยเฉพาะสวนที่มีจำนวนต้นมากกว่า 5 หมื่นต้นขึ้นไป เรียกว่าตลาดยังเปิดช่องอยู่

โอกาสที่หน้าวัวจะเป็นไม้ดอกส่งออกชนิดใหม่ของไทย

มีแค่ไหน

ในเรื่องนี้คุณโอฬารให้มุมมองว่าปัจจุบันพื้นที่ปลูกหน้าวัวมีเพียง 60-70 ไร่ ขณะที่ตลาดในบ้านเรายังสามารถรองรับผลผลิตได้มากถึง 100 ไร่ตลาดจึงยังไม่มีปัญหา แต่ถ้าสวนหน้าวัวขยายตัวมากขึ้นตลาดในประเทศอาจจะรองรับได้ไม่หมด ซึ่งคงต้องมองไปที่ตลาดส่งออก กรมส่งเสริมฯ จึงเตรียมแผนเพื่อหาทางออกเรื่องนี้ไว้เช่นกันโดยกำลังเริ่มเรื่องการจดทะเบียนผู้ปลูกเพื่อให้ทราบปริมาณการผลิตที่แน่นอนซึ่งไม่น่ามีปัญหา และเชื่อว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเนื่องจากผู้ปลูกส่วนใหญ่ใช้ศูนย์ฯ กระทั่งเป็น

หน้าวัวตัดดอกที่จำหน่ายในร้านดอกไม้บ้านเรา

จุดศูนย์กลางในการเรียนรู้และสั่งซื้อพันธุ์ ก้าวต่อไปก็คือผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มและการจัดตั้งชมรมหน้าวัวแห่งประเทศไทยขึ้นซึ่งจะทำให้ง่ายขึ้นในการกำหนดแผนการผลิตและการตลาด ส่วนจะเป็นไปได้แค่ไหนนั้นยังตอบไม่ได้เนื่องจากธุรกิจหน้าวัวในบ้านเราถือว่าเพิ่งเริ่มต้นและทุกคนยังเป็นคนแปลกหน้าของกันอยู่แต่กรมฯ จะเป็นคนเริ่มต้นตรงนี้

หน้าวัวหลากหลายสีสันนำมาจัดร่วมกับไม้อื่นได้อย่างสวยงามและมีอายุการปักแจกันค่อนข้างนาน

ส่วนการบริหารคงจะเป็นหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

ส่วนโอกาสในการส่งออกนั้นคุณโอฬารมองว่าวันนี้อาจจะยังไม่มีใครคิด แต่ถ้าจะพัฒนาอย่างจริงจังแล้วแน่นอนว่าต้องมองไปถึงการส่งออกซึ่งศักยภาพของหน้าวัวนั้นมีอยู่อย่างมากระบบเป็นไม้ดอกที่นำสนใจสำหรับบ้านเราโดยเฉพาะการเป็นแหล่งผลิตเพื่อป้อนตลาดเอเซียซึ่งคู่แข่งยังไม่มากจับตลาดสิงคโปร์ฮ่องกงและจีนที่มีกำลังซื้อแต่ยังไม่มีใครเข้าไปเปิดตลาด เราน่าจะฉวยโอกาสตรงนี้ไว้ก่อนที่จะมีใครคว้าไป ส่วนญี่ปุ่นกำลังซื้อสูงจริงแต่ต้องแข่งกับฮาวาย และมอริเชียสซึ่งครองตลาดอยู่ก่อนแล้วก็อาจจะต้องออกแรงมากหน่อย

“สิ่งที่จะต้องมาช่วยกันคิดก็คือทำอย่างไรจึงจะทำให้การรวมกลุ่มเกิดขึ้นอย่างเข้มแข็งในทางปฏิบัติการผลิตให้มีคุณภาพพร้อมที่จะเข้าสู่สนามแข่งรวมไปถึงการทำมาตรฐานหรือมาตรฐานเพื่อเป็นใบเบิกทางสู่ตลาดโลก คราวนี้มาดูว่าในการผลิตแล้วเราพร้อมแค่ไหน”

เงี้ยวของ

พันธุ์

แหล่งผลิตพันธุ์หน้าวัวขนาดใหญ่และขึ้นชื่อของโลกคือฮาวายและเนเธอร์แลนด์ซึ่งมีความก้าวหน้าอย่างมากในเรื่องของการพัฒนาพันธุ์พันธุ์หน้าวัว

ที่ปลูกในบ้านเราก็นำเข้าจากสองแหล่งนี้โดยเฉพาะบริษัท Anthura B.V. ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำของเนเธอร์แลนด์พันธุ์เหล่านี้มีค่าลิขสิทธิ์พันธุ์ด้วยจึงทำให้การลงทุนในส่วนของบริษัทค่อนข้างสูง ราคาต้นพันธุ์อยู่ที่ 40-70 บาท/ต้น บางส่วนเป็นพันธุ์จากการเพาะเนื้อเยื่อในบ้านเราซึ่งราคาต้นพันธุ์จะถูกลงประมาณ 40 บาท/ต้น แต่ตามกฎหมายแล้วเราไม่สามารถทำได้และถ้าคิดจะจับตลาดส่งออกแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องซื้อพันธุ์อย่างถูกต้องเพราะถ้าเกิดปัญหาขึ้นประเทศเจ้าของพันธุ์ไม่ยอมขายพันธุ์ให้กับเราแล้วนั้นหมายความว่าโอกาสของเราถูกตัดด้วยเช่นกันเนื่องจากศักยภาพในการพัฒนาพันธุ์ของเรานั้นยังไม่มากพอ

กรมา ทำอะไรไปบ้างกับเรื่องของพันธุ์ คุณโอฬารกล่าวว่าหน้าวัวเป็นไม้ดอกเมืองร้อนก็จริงแต่การพัฒนาพันธุ์ทำในประเทศเมืองหนาวดังนั้นจึงไม่ใช่ทุกพันธุ์ที่สามารถปลูกได้ในสภาพแวดล้อมของบ้านเรา จึงต้องมีการทดสอบพันธุ์ก่อน ซึ่งกรมา ได้เป็นผู้ลงทุนในส่วนนี้เนื่องจากต้องใช้ทุนและเวลาค่อนข้างมากกว่าจะทราบผลแน่นอนว่าพันธุ์ไหนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของบ้านเราต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี กรมา เริ่มงานทดสอบพันธุ์มาตั้งแต่ปี 2536 และปัจจุบันก็ยังไม่สามารถหยุดนิ่งได้เพราะต่างประเทศพัฒนาพันธุ์ใหม่ ๆ อยู่ตลอด ขณะนี้เราก็ได้คำตอบเรื่องของพันธุ์แล้วระดับหนึ่ง พันธุ์ที่นิยมในตลาดโลกหลายพันธุ์ปลูกได้ดีในบ้านเราไม่ว่าจะเป็นพันธุ์สีแดง-ทรอปิคอล, คาเร ชาว-อะครอโพลิส, เมอเรจเค ชมพู-ไซเนท คริม-แฟนตาเซีย

ส้ม-คาลิโน, แชมบา ม่วง-ราฟิโด (เซีย-มิโดริ) (โอบาเกะ-ศุลตาน) ซึ่งพันธุ์เหล่านี้ผ่านการทดสอบตลาดแล้วในระดับโลก แต่บางพันธุ์ที่กำลังเป็นที่นิยมมากในตลาดโลกแต่ปลูกไม่ได้ในบ้านเรา เช่น เมจิก เรดชาฟารี เป็นต้น ดังนั้นผู้คิดจะมาลงทุนธุรกิจหน้าวัวกรมาฯ อยากให้มาปรึกษากับกรมาฯ ก่อนเนื่องจากกรมาฯ มีข้อมูลส่วนนี้อยู่ในมือและพร้อมที่จะป้อนให้อยู่แล้วโดยที่ผู้ปลูกไม่จำเป็นต้องเริ่มต้นและลงทุนในส่วนนี้

เรื่องของพันธุ์นี้ใช้ว่ากรมาฯ จะหวังพึ่งพันธุ์จากต่างประเทศเท่านั้นการนำเข้าพันธุ์เสมือนเป็นการสร้างฐานพันธุ์กรรมเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาพันธุ์ของเราเองในอนาคตซึ่งกรมาฯ กำลังเร่งเครื่องเรือน้อยและไม่แน่ว่าหน้าวัวในตลาดโลกอาจจะมีชื่อหน้าวัวของเมืองไทยรวมอยู่ด้วยก็เป็นได้

เทคโนโลยีการผลิต

**เราพร้อม
แค่ไหน**

การนำเข้าพันธุ์จากต่างประเทศนั้นนอกจากเราจะได้พันธุ์ที่ตลาดต้องการแล้วผลพลอยได้ที่ตามมาก็คือเรื่องของเทคโนโลยีการผลิตที่เขาจะป้อนให้กับเรา ณ วันนี้เรื่องเทคโนโลยีการผลิตถือว่าเรามีข้อมูลค่อนข้างพร้อมในด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกันก็ยังเดินหน้าเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตอย่างต่อเนื่อง

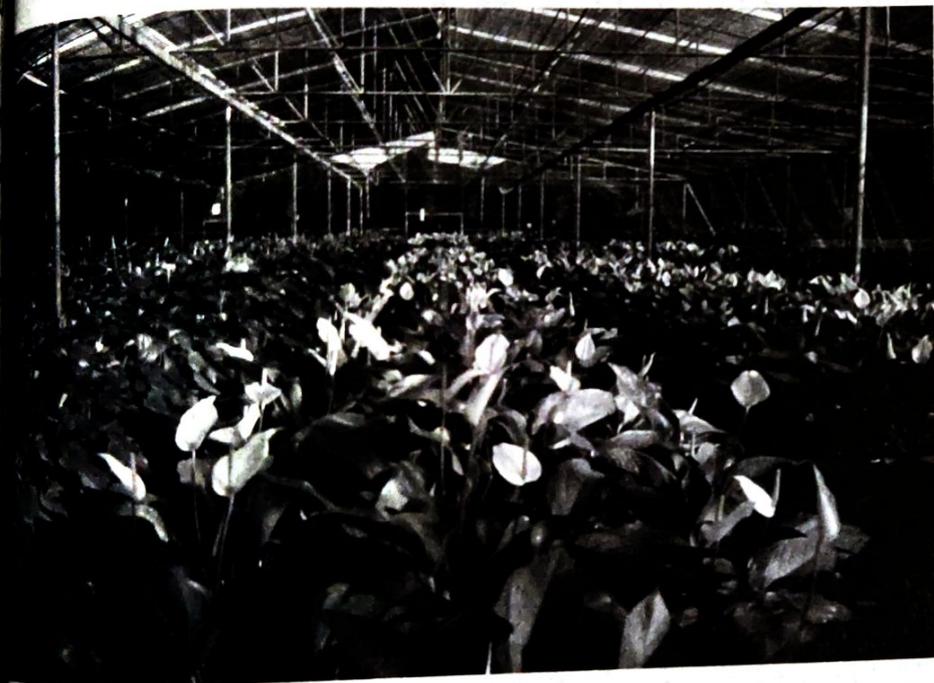

•รูปแบบของโรงเรือน

หน้าวัวจะเป็นไม้เมืองร้อนแต่บ้านเรา
เย็นเกินไปสำหรับหน้าวัวจึงต้องหารูป-
แบบโรงเรือนที่เหมาะสมซึ่งก็ผ่านการศึกษา
ทดลองมาพอสมควรในเรื่องนี้ เท่าที่ได้
ศึกษานิสัยของหน้าวัวพบว่าอุณหภูมิที่
เหมาะสมจะอยู่ในช่วง 20-30 °C ถ้า
อุณหภูมิสูงเกิน 35°C ต้นจะโตช้า ใบไหม้
เล็ก สีดอกซีด แต่ถ้าอุณหภูมิกำลังคืบ

ต่ำกว่า 15°C ก็จะมีผลให้ต้นโตช้า ใบและ
ดอกดำและแห้ง หน้าวัวไม่ทนต่อสภาพ-
อากาศที่หนาวมาก ส่วนความชื้นที่เหมาะสมจะอยู่ในช่วง 60-80% ถ้าความชื้นสูง
กว่านี้หน้าวัวจะไม่คายน้ำไม่ดูดอาหาร(ปุ๋ย)
ทำให้ต้นไม่แข็งแรง แต่ความชื้นในบ้านเรา
โดยเฉลี่ยจะอยู่ประมาณ 50% คุณภาพ
จึงยังไม่ถึงขีดสุดและในช่วงพฤศจิกายน
ถึงเมษายนความชื้นยิ่งลดต่ำลงเหลือเพียง

20-30% เท่านั้นซึ่งความชื้นที่ต่ำมากนี้จะ
ทำให้ต้นแกร็น ดอกเล็ก ในส่วนของแสง
หน้าวัวต้องการแสงในช่วง 16,000-27,000
ลักซ์ แต่ในบ้านเราแสงจะอยู่ในช่วง 25,000
ลักซ์ ปัญหาก็คือชาวสวนไม่รู้ว่าต้องพราง
แสงมากแค่ไหนและส่วนใหญ่ก็มักจะพราง
แสงมากเกินไปจนความเข้มแสงเหลือเพียง
10,000 ลักซ์ หน้าวัวจึงให้ดอกน้อย ปัจจัย
ของสภาพแวดล้อมทั้งหมดนี้ต้องนำมา
ประมวลเพื่อหารูปแบบของโรงเรือนที่
เหมาะสมซึ่งก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายเลยเพราะ
แต่ละพื้นที่แต่ละช่วงสภาพอากาศไม่เหมือน
กัน ซึ่งกรมฯ กำลังศึกษาเรื่องนี้้อย่าง
ละเอียดอยู่ แต่เท่าที่ทดสอบมากกว่า 6 ปี
ก็ได้คำตอบในภาพรวมว่าโรงเรือนที่เหมาะสม
สำหรับสภาพแวดล้อมของบ้านเราควร
เป็นหลังคาทรงหน้าจั่ว พรางแสง 2 ชั้น
โดยชั้นบนแบบถาวรพรางแสง 60%
ส่วนชั้นล่างพรางแสง 40-50% แบบ
เลื่อนปิดเปิดได้ ช่วงเช้าเปิดชั้นล่าง ส่วน
ช่วงบ่ายที่แดดแรงมากก็ปิดและควรคลุม
หลังคาด้วยพลาสติกเพื่อกันฝนและป้อง-
กันโรคใบไหม้ ด้านข้างปิดรอบด้านด้วย
ตาข่ายพรางแสงเช่นกัน เว้นด้านบนใน
แนวลมไว้เล็กน้อย ความสูงของโรงเรือน
ควรสูง 3.5-4 เมตรเพื่อให้การถ่ายเท
อากาศดี ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรือนไม่
ควรอยู่ในทิศทางลมเพราะถ้าสูงมากอาจ
จะต้านลมแรงมาก ๆ ไม้ไผ่ สวนหน้าวัว
บางส่วนจะปลูกใต้ร่มยางพาราซึ่งคุณ-
โอหารไม่ค่อยเห็นด้วยเพราะที่บึงเกินไป ต้น
จะอ่อนแอ การให้ผลผลิตต่ำและที่สำคัญ
ก็คือโอกาสเกิดโรคมึสูง ถ้าคิดจะปลูกหน้า-
วัวเพื่อการค้าควรจะลงทุนปลูกในโรงเรือน
แม้จะลงทุนสูงแต่ก็คุ้มในเชิงการค้า

รูปแบบของโรงเรือนปลูกหน้าวัวในบ้านเรา

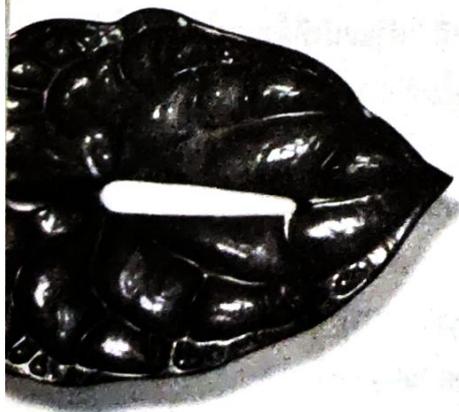

ศุภยา กระจับปี่จะใช้กะลาปาล์มเผาเป็นวัสดุปลูกซึ่งใช้ได้ผลดี ภาพนี้เป็นวิธีการล้มต้นเพื่อยืดอายุการให้ดอก

สมัยก่อนนิยมใช้อิฐมอญทาบเป็นเครื่องปลูก ซึ่งความจริงแล้วอิฐมอญเป็นวัสดุปลูกที่ไม่ดีนัก

กาบมะพร้าวสับให้มีเปลือกติดด้วย ก็สามารถให้เป็นวัสดุปลูกได้ดีเช่นกัน

● วัสดุปลูกที่เหมาะสม

การใช้วัสดุปลูกสำหรับหน้าวัวค่อนข้างหลากหลายพอสมควรในแต่ละท้องถิ่นอย่าง ชาวเขานิยมใช้กรวดภูเขาไฟ โดยดองใส่เปลือกสน ที่ศุภยา กระจับปี่จะใช้กะลาปาล์ม ภาคกลางนิยมใช้อิฐทาบ แล้วอะไรล่ะคือ วัสดุที่เหมาะสม คุณโอฬารให้คำตอบว่า เท่าที่ทราบ ศึกษาพบว่ากะลาปาล์มเผาแท้ ๆ ให้คุณภาพดอกดีมาก (ดีกว่ากะลาปาล์มเผาผสมตะกรันหม้อน้ำที่เคยแนะนำ) แต่อาจจะเป็นวัสดุที่หายากในบางท้องถิ่นที่สามารถใช้วัสดุอื่นที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งสามารถใช้ได้หลายชนิด ที่น่าสนใจมากคือขี้ข้าวโพดเผาให้สุกแล้วแช่น้ำ 1 คืน วัสดุนี้เด่นมากในเรื่องของความสะดวก เป็นอินทรีย์วัตถุหรือมีธาตุอาหารในตัวเอง ไม่สลายตัวและยุบตัวเร็ว อุ่มน้ำและความชื้นได้ดี ที่สำคัญคือหาง่าย ถ่านไม้ก็ใช้ได้เช่นกันแต่ราคาสูงและต้องคอยดูแลเรื่องความชื้นเพราะถ่านไม้ค่อนข้างแห้ง กาบมะพร้าวสับขึ้นโต๊ะๆ ก็พอ

หน้าวัวฮิวเป็นไม้ดอกที่ลงทุนสูง...

การขยายตัวคงไม่เร็วนัก

จุดนี้คุณโอฬารมองว่าน่าจะเป็นข้อได้เปรียบของหน้าวัวเพราะจะทำให้หน้าวัวไม่ขยายตัวเร็วเกินไปจนไม่สามารถควบคุมทิศทางตลาดได้ จากการประเมินการลงทุนของคุณย่า กระบี่พบว่าในเนื้อที่ 1/2 ไร่ การลงทุนขั้นต้นในสวนของโรงเรียน ต้นพันธุ์ วัสดุ-

ตัดแต่งใบให้โปร่งเพื่อให้แสงส่องผ่านได้ดีและลดการระบาดของศัตรูพืช

หลังการตัดแต่งใบด้านล่างให้โปร่งจะทำให้หน้าวัวแตกใบใหม่ออกมาและทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

ใช้ได้ถ้ามีเปลือกติดด้วยก็จะดี แต่กาบมะพร้าวต้องระวังเรื่องความชื้นเพราะถ้าชื้นน้ำได้ดี อาจทำให้เน่าได้ง่ายโดยเฉพาะช่วงฝน อีกทั้งยังย่อยสลายเร็ว ส่วนวัสดุที่ไม่แนะนำให้ใช้ก็มีหลายชนิด เช่น แกลบ เพราะย่อยสลายเร็วเกินไป อีฐมอญที่นิยมกันมากในอดีตก็ไม่แนะนำเนื่องจากไม่ดูดซับความชื้น น้ำผ่านได้เร็วเกินไป ถ้าก้อนใหญ่เกินไปอาจกดทับต้นเสียหายได้ ถ้าจะใช้อีฐมอญทุบก็ควรเติมกาบมะพร้าวลงไปช่วยเก็บความชื้นด้วย ส่วนไบสนที่ต่างประเทศนิยมก็ให้ผลไม่ดิดนักในบ้านเรา อีกชนิดที่น่าสนใจคือกากชานอ้อยแต่ยังไม่ได้ทดสอบ เรื่องของวัสดุปลูกนี้ยังเป็นงานที่ต้องดำเนินการต่อไปเพราะแต่ละท้องถิ่นต่างก็มีวัสดุปลูกที่แตกต่างกัน

ส่วนเทคโนโลยีเรื่องอื่นๆนั้นกรมฯ มีข้อมูลอยู่พอสมควรทั้งการให้น้ำ ปุ๋ย การจัดการศัตรูพืช การตัดแต่งต้น ไบสน การล้มต้นซึ่งจะทำให้สามารถยืดระยะเวลาการให้ผลผลิตออกไปอีกถึง 4-5 ปีแทนที่จะรื้อแปลงเมื่ออายุ 5-6 ปี การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวซึ่งคุณย่า กระบี่พร้อมที่จะเป็นที่เลี้ยงให้กับผู้ที่สนใจเข้าสู่ธุรกิจนี้

อุปกรณ์ต่าง ๆ ประมาณ 500,000 บาท
 ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาปีละ 60,000 บาท
 โดยจะสามารถคืนทุนได้ภายใน 5 ปี
 ถ้าขายได้ราคา 10 บาท/ดอก และถ้าราคา 15 บาท/ดอกก็จะคืนทุนได้เร็วขึ้นโดยจะใช้เวลาเพียง 3 ปีเท่านั้น
 มองแล้วก็ยังเป็นไม้ดอกที่น่าลงทุน

หน้าวัวในวันนี้นับว่ายังเป็นไม้ดอกที่น่าสนใจและน่าลงทุนแม้มองดูแล้วตลาดในบ้านเราจะยังไม่กว้างขวางนัก
 แต่ถ้ามองให้ลึกซึ่งจุดนี้น่าจะเป็นโอกาสที่ดีเพราะถ้าเราส่งเสริมการใช้ให้แพร่หลายมากขึ้นนั้นย่อมหมายถึงการขยายตัวของตลาดที่จะเพิ่มขึ้นด้วย

นอกจากนี้ตลาดต่างประเทศก็ยังมีช่องว่างพอที่จะแทรกตัวได้พอสมควร ถ้าสามารถพัฒนาไม้ดอก ชนิดนี้ให้เป็นระบบหน้าวัวก็นับเป็นไม้ดอก ที่มีโอกาสเติบโตในตลาดโลกได้เช่นเดียวกับกล้วยไม้และปทุมมา
 อยู่ที่ว่าเราจะวางตำแหน่งหน้าวัวไว้ตรงไหน

สรุปการปลูกหน้าวัว
 (1 โรงเรือน/ 4,000 ต้น พื้นที่ 792 ตารางเมตร)
ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์พืชสวนกระบี่

ต้นทุนการผลิตหน้าวัว		
1. โรงเรือน		
- โครงสร้างเหล็ก ขนาด 22x36 เมตร	=	120,000 บาท
- หลังคามุงด้วยตาข่ายพรางแสง 2 ชั้น 50%, 70%	=	30,000 บาท
- ติดตั้งระบบน้ำแบบสเปรย์	=	50,000 บาท
2. วัสดุปลูก		
- กะลาปาล์มน้ำมัน + ชีตะกอนเตาเผา อัตรา 2:1 ปริมาณ 36 ลูกบาศก์เมตร	=	7,500 บาท
3. ต้นพันธุ์		
- จำนวน 4,000 ต้น ต้นละ 70 บาท (4,000x70) แบบได้จากการเลี้ยงเนื้อเยื่อขนาด 6 เซนติเมตร	=	280,000 บาท
4. การดูแลรักษา (เดือนละ 5,000 บาท)		
- ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง	=	60,000 บาท/ปี
- ค่าปุ๋ยเคมี		
- ค่าแรงงาน		
รวมต้นทุนทั้งสิ้นเป็นเงิน	=	547,500 บาท
ผลตอบแทนที่ได้รับ		
- ผลผลิตหน้าวัวอายุ 1 ปีขึ้นไป ให้ผลผลิต 8-10 ดอก/ต้น/ปี (ตัดได้ปีละ 22,400 ดอก 70% ของจำนวนต้น)		
- ราคาผลผลิตเฉลี่ยดอกละ 10 บาท (22,400 x 15) เป็นเงิน 336,000 บาท/ปี		

พบผู้ปลูกหน้าวัวในบ้านเรา

รายชื่อผู้ปลูกหน้าวัวชุดนี้เป็นรายชื่อผู้ปลูกที่แจ้งไว้กับศูนย์ฯ กระบี่ ซึ่งจะมีรายละเอียดทั้งในส่วนของคุณธุ์และจำนวน

แต่จะขอลงรายละเอียดเฉพาะส่วนของชื่อและที่อยู่เท่านั้น

- เรือโทวิทย์วรคุปต์** 4353 ถ.สุขุมวิท พระโขนง กทม. โทร 399-1425
- วิศาล กฤษณะเศรษฐี** 101/48 ม.3 ต.ปากเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี โทร. 960-7540
- วัฒนา ณ นคร** 19 ซ.แจ้งสนิท 15 อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โทร. (045) 312-141
- คุ้ม หุตะสิงห์** 71/16 พหลโยธิน 24 ถ.พหลโยธิน จตุจักร กทม. โทร. 939-4976
- สุชาติ ทล่อสกุลศิลป์** 116 ม.4 อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา โทร.(01) 996-4974
- ศิริเกียรติ ประไพทอง** 22 ต.จันทน์มิตร อ.เมือง จ.จันทบุรี โทร.(039) 311-007
- สุรียา ภูศิริ** วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง อ.เมือง จ.ตรัง โทร. (01) 476-1003
- อรรณพ องสกุล** 6 ถ.ชุมพร อ.เมือง จ.ภูเก็ต โทร. (076) 211-164
- สายใจ สังกะบี** ศูนย์ร่วมกันพัฒนาชนบท 169 ม.3 ต.คลองชะอุ่น อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี โทร. (01) 978-1806
- วิวัฒน์ ชุ่มตระกูล** 51 ม.2 อ.สวี จ.ชุมพร โทร. (077) 583-067
- สุชาติ เตจเจริญ** 60 ม.1 บ้านทุ่งมหา ต.ปากคลอง อ.ปะทิว จ.ชุมพร โทร. (01) 978-0572
- ปรีชา พูลโภคผล** 10/3 ม.5 ต.คลองท่อมใต้ อ.คลองท่อม จ.กระบี่ โทร.(075) 637-130-3
- บุญชาติ คลีชยาย** 61 ม.4 บ้านไม้ขาว ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต โทร. (076) 206-658
- วิรา พลอว่า** 11/417 ถ.สุขาภิบาล-โชคชัย 4 ลาดพร้าว กทม. 10240 โทร. 931-7867 สวนอยู่ที่นครศรีธรรมราช
- อรรถสิทธิ์ ปรานีจิตต์** 229/1 บ้านทับโถง ถ.ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา โทร. (074) 521-478
- พีระพงศ์ สาคริก** บ.ภูเรือฟลาวเวอร์เซ็นเตอร์ จำกัด 6 ซ.41 ถ.พหลโยธิน จตุจักร กทม. โทร. 561-2259, (01) 487-8418
สวนอยู่ที่จ.เลย

ตารางแสดงพันธุ์และลักษณะพันธุ์หน้าวัวที่ผลิตโดยบริษัท Anthura B.V. ประเทศเนเธอร์แลนด์

Anthura B.V. ถือได้ว่าเป็นบริษัทชั้นนำในการพัฒนาและผลิตพันธุ์หน้าวัวของเนเธอร์แลนด์และหลายพันธุ์ก็มีบทบาทใน

ตลาดโลก ข้อมูลของพันธุ์ที่ทางบริษัทได้จัดทำไว้ที่น่าจะเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจที่จะเลือกพันธุ์หน้าวัวที่จะผลิตเป็นการค้าได้

ชื่อพันธุ์	สีจานรองดอก/ปลี	ขนาดดอก (ซม.)	จำนวนดอก/คร.ม./ปี	จำนวนปลี/คร.ม.	อายุการปักแจกัน (วัน)
Standard					
Acropolis	ขาว	13-15	63	5	23
Angel	ขาว เส้นจานรองดอกสีชมพู	13-15	55	5	25
Avanti	แดง	13-15	55	6	26
Bianco	ขาว	13-15	60	5	30
Cancan	แดง	15-17	70	5	37

ชนิด/ชื่อพันธุ์	สีจนวนรองดอก (ปลี)	ขนาดดอก (ซม.)	จำนวนดอก/ตร.ม./ปี	จำนวนพริก/ตร.ม.	อายุการปักแจกัน (วัน)
Carnival	ขาวขอบแดง	13-15	60	5	27
Carre	แดง	14-17	65	6	29
Cascade	ขาว หูเขี้ยว	10-14	60	5	35
Casino	ส้ม	14-16	60	5	27
Champagne	ครีม	13-15	60	5	32
Cheers	ชมพูอ่อน ยอดปลีเขียว	13-15	65	6	30
Choco	น้ำตาลเข้ม ยอดปลีเขียว	15-17	65	5	32
Cognac	บรอนซ์ ด้านหลังเขียว	14-16	60	5	32
Cumbia	ชมพู	14-16	60	4	40
Extase	ขาว ขอบแดง	12-14	55	5	40
Fair Lady	ชมพู ด้านหลังสีขาว	8-10	70	7	47
Fantasia	ครีม เส้นจนวนรองดอกสีชมพู	13-15	50	5	26
Furore	เขียว ปลีชมพู	14-16	60	5	35
Laguna	เขียวครีม	14-16	65	5	36
Linda de Mol	เหลืองครีม	14-16	45	4	31
Lucifer	แดง	7-8	80	9	35
Merengue	ขาว ปลีสีชมพู	14-17	55	5	41
Midori	เขียว	14-16	61	6	20
Mystique	ขาว ขอบแดง	13-15	60	5	27
Passion	ชมพูซัลมอน ปลีสีชมพูอ่อน	14-16	50	5	38
Pierrot	ขาว ยอดปลีสีเขียว	15-17	55	4	40
Pistache	เขียว ปลีชมพู	14-16	60	5	24
Purple Rain	ม่วง ปลีม่วง	5-7	120	9	19
Rapido	ม่วง ปลีม่วง	11-13	100	7	36
Rosa	ชมพู	14-16	55	5	33
Safari	แดงน้ำตาล	12-14	70	7	18
Samba	เส้นจนวนรองดอกสีขาว ชมพูส้ม	13-16	61	6	25
Sante	ชมพูซัลมอน	12-15	65	6	27
Scorpion	ชมพู ปลีม่วง	13-15	50	5	39
Sonate	ชมพู	14-16	65	6	40
Spirit	แดงอ่อน	14-16	65	5	32

Sweety	ชมพูเข้ม	6-10	70	6	36
Tequila	เขียวครีม	12-14	65	5	34
Tropical	เส้นจานรองดอกสีแดง	12-15	68	6	23
Obake					
Aphrodite	ชมพู	15-17	50	5	22
Cardinal	แดงอ่อน	15-20	45	4	42
Carao	ส้ม	15-20	50	4	28
Jumbo	ครีม	15-20	60	4	42
Lambada	ขาว	15-17	65	5	34
Paradiso	ขาวชมพู	14-19	45	5	24
Premier	ชมพู	16-20	50	4	40
President	แดงอ่อน	14-19	50	4	44
Regina	ชมพูอ่อน	15-20	50	4	37
Senator	ชมพู	12-16	55	6	30
Sultan	ชมพูเข้ม	16-24	45	4	45

ที่มา : Anthura (1994)

ผลการทดสอบพันธุ์หน้าวัวที่นำเข้าจากประเทศเนเธอร์แลนด์ของศูนย์ฯ กระบี่

พันธุ์	ความสูงเฉลี่ย (ซม.)	ความกว้างจานรอง- ดอกเฉลี่ย (ซม.)	ความยาวก้านดอก เฉลี่ย (ซม.)	ผลผลิตเฉลี่ย (ดอก/ต้น/ปี)	อายุการปักแจกัน (วัน)
Metropolis (อะครอโพลิส)	35.4	10.7	47.0	5.3	10
Avanti (อวานติ)	38.5	8.6	49.6	4.0	16
Carre (คาเร)	50.2	10.6	58.9	5.8	15
Pantasia (แพนทาเซีย)	47.9	10.3	60.6	3.7	13
Merengue (เมอเรงเก)	60.5	11.1	65.7	4.2	16
Midori (มิโดริ)	36.1	10.8	49.1	4.3	23
Samba (แซมบา)	55.3	10.5	73.8	4.6	18
Monate (โมนาท)	54.5	9.6	60.3	3.6	21
Tropical (ทรอปิคัล)	51.4	9.7	66.1	4.8	14

หมายเหตุ : ผลผลิตเฉลี่ยในที่นี้จะคิดเฉพาะจำนวนดอกเฉลี่ย/ต้น/ปี ระหว่างปีที่ 2 และ 3